

Vlaanderen
is landbouw & visserij

DEPARTEMENT
**LANDBOUW
& VISSERIJ**

www.vlaanderen.be/landbouw

COLOFON

Samenstelling

Departement Landbouw en Visserij (Kris Roels, Isabelle Magnus, Tom Van Bogaert, Mart Vanhee, Simon Storms, Evelien Decuypere)

Begeleidend expertencomité

Tessa Avermaete (KU Leuven), Wendy Van Lippevelde (UGent), Wim Haentjens (ILVO), Jeroen Candel (Wageningen UR), Kristof Rubens (Departement Omgeving), Loes Neven (Vlaams Instituut Gezond Leven), Liselotte De Vos (Departement Economie, Wetenschap en Innovatie), Laurence De Wolf (Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken)

Verantwoordelijk uitgever

Patricia De Clercq, secretaris-generaal Departement Landbouw en Visserij

Depotnummer

D/2022/3241/303

Lay-out

Vlaamse overheid

Voor meer informatie over het document kunt u contact opnemen met de auteur(s). Ons e-mailadres is als volgt samengesteld:

VOORNAAM.NAAM@LV.VLAANDEREN.BE. Ons generiek adres is **VOEDSEL@LV.VLAANDEREN.BE**

U vindt het document terug op: <https://lv.vlaanderen.be/nl/beleid/vlaamse-kost-voedselstrategie>

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt:

Departement Landbouw en Visserij (2022) Go4Food, Een Vlaamse voedselstrategie voor morgen. Synthese, Brussel.

Graag vernemen we het als u naar dit document verwijst in een publicatie. Als u een exemplaar ervan opstuurt, nemen we het op in onze bibliotheek.

Wij doen ons best om alle informatie, webpagina's en downloadbare documenten voor iedereen maximaal toegankelijk te maken. Als u echter toch problemen ondervindt om bepaalde gegevens te raadplegen, willen wij u hier graag bij helpen. U kunt steeds contact met ons opnemen.

VOORWOORD

De Vlaamse voedselstrategie is een feit. Ze vormt de basis om in Vlaanderen aan een beter voedselsysteem te werken en urgente uitdagingen aan te pakken, en dit op verschillende vlakken: gezondheid, leefmilieu en klimaat, economische en sociale weerbaarheid, innovatie.

De beschikbaarheid van en de toegang tot gezonde en duurzame voeding is een basisbehoefte en van cruciaal belang voor de hele bevolking, jong én oud. De uitdagingen van vandaag doen ons meer dan ooit inzien dat we al dat lekkers van bij ons moeten koesteren. Betaalbare en gezonde voeding die op een duurzame manier, met behulp van innovatie, lokaal geproduceerd wordt met respect voor onze boeren én onze omgeving! Dit zijn dan ook de fundamenten van onze Vlaamse voedselstrategie.

We zijn ook terecht trots op onze landbouwers en voedingsproducenten, die ook in het buitenland erg gewaardeerd worden. We blinken uit in vakmanschap en combineren traditie met innovatie. Maar we staan vandaag voor een belangrijke en urgente transformatie. Zo is er de omschakeling naar een circulair voedselsysteem, dat opportuniteiten creëert binnen onze ecologische grenzen. Net zoals we al dat lekkers en gezonds koesteren, doen we dat ook met ons landschap en onze natuur.

In de voedselstrategie huldigen we daarom bewust een systeem aanpak, want iedereen, van veld tot vork, is betrokken bij de transformatie van ons voedselsysteem. Het thema overstijgt beleidsdomeinen en omvat vele maatschappelijke en economische actoren.

Deze strategie kon er maar komen door een breed draagvlak te creëren. Er werkte een heuse voedselcoalitie aan mee, bestaande uit vertegenwoordigers van agrovoedingsketen, middenveld, onderzoek en beleid. Samen hebben we een heel traject afgelegd. Hartelijk bedankt voor ieders constructieve bijdrage.

De Vlaamse voedselstrategie staat niet alleen. Binnen ons voedselverhaal geven we ook steun aan voedselveranderaars die geselecteerd werden tijdens de Go4Food-oproep in de zomer van 2021. Er zijn ook beleidsdomeinoverschrijdende voedselwerven rond verschillende thema's, van duurzame eiwitvoorziening over de strijd tegen voedselverlies tot het stimuleren van lokale voeding.

De voedselstrategie bevat ook werkpaden om doelstellingen te bereiken, waaraan concrete acties kunnen worden gekoppeld. Ik doe een oproep aan alle actoren in het voedselsysteem om er de komende jaren mee aan de slag te gaan. We zetten alvast in op enkele deals, veelbelovende hefboomacties waar verschillende partners hun schouders onder zetten en die gericht leemtes in actie, onderzoek en beleid opvullen.

We gaan voor een performanter voedselsysteem, met gezonde en duurzame voeding voor iedereen, een voedsleconomie waarin elke schakel loon naar werken krijgt, een systeem dat de grenzen van de planeet respecteert en waarin er een sterke verbinding is tussen alle spelers, van boer tot burger.

Go4Food, dé Vlaamse voedselstrategie voor morgen!

Jo Brouns

Vlaams minister van Landbouw, Economie, Innovatie, Werk & Sociale Economie

INHOUD

1 WAAROM EEN VLAAMSE VOEDSELSTRATEGIE?	1
2 VAN INTERNATIONAAL TOT LOKAAL BELEID	2
3 NAAR EEN GEDRAGEN, INCLUSIEVE STRATEGIE	3
4 DE VOEDSELSTRATEGIE, EEN ROADMAP VOOR DE TOEKOMST	7
4.1 VIER STRATEGISCHE PIJLERS	7
4.2 SYSTEMISCH HART MET DRIE KAMERS	8
Kamer 1: Systemisch denken en handelen	8
Kamer 2: Leren veranderen	8
Kamer 3: Samenwerken over de grenzen heen	8
4.3 PIJLER 1: GEZONDE EN DUURZAME VOEDING VOOR IEDEREEN	9
SD 4: Gezonde en duurzame voedingspatronen als gezamenlijke missie	9
SD 5: Voedselomgevingen creëren waarin gezonde en duurzame keuzes de gemakkelijkste keuzes zijn	9
SD 6: Voedselongelijkheid bestrijden	9
SD 7: Een voedselcultuur nastreven waarin elke burger voedselgeletterd is	10
4.4 PIJLER 2: VOEDSELSYSTEEM BINNEN ECOLOGISCHE GRENZEN	10
SD 8: De omslag naar een circulair voedselsysteem versnellen	10
SD 9: Zorg dragen voor omgeving, bodem, biodiversiteit en dierenwelzijn	10
SD 10: Een klimaatneutraal en klimaatslim voedselsysteem	11
SD 11: Ketenbreed voedselverliezen minimaliseren en voedselreststromen zo hoogwaardig mogelijk inzetten	11
SD 12: De eiwitproductie en eiwitconsumptie verduurzamen en diversifiëren	11
4.5 PIJLER 3: VOLUIT VOOR EEN VEERKRACHTIGE VOEDSELECONOMIE	11
SD 13: Samenwerking en vertrouwen in de keten versterken	11
SD 14: Wendbaarheid versterken in een wereld vol verandering	12
SD 15: Een eerlijke prijsvorming voor de primaire producent realiseren	12
SD 16: Kwalitatieve instroom van primaire producenten garanderen en hen een duurzaam toekomstperspectief bieden	12
SD 17: Tewerkstelling bevorderen doorheen de voedselketen	12
SD 18: Vlaanderen culinair op de kaart zetten	12
SD 19: Eerlijke en duurzame handel bevorderen	13
4.6 PIJLER 4: VOEDSEL VERBINDT BOER TOT BURGER	13
SD 20: Verbinden van mens, natuur en voedsel	13
SD 21: De ware prijs van voedsel in rekening brengen	13
SD 22: Het vertrouwen van de burger in voedsel verhogen	13
4.7 VOEDSELDEALS OF HEFBOOMACTIES VOEDSELSTRATEGIE	14
5 DE VOEDSELTOP EN BLIK VOORUIT	15

1 WAAROM EEN VLAAMSE VOEDSELSTRATEGIE?

“Een goede ijking van het kompas helpt alle maatschappelijke actoren om tijdig naar het einddoel te stappen.”

Heel wat activiteiten en actoren zijn direct of indirect verbonden met de productie, verwerking, distributie, bereiding en consumptie van voedsel. Ze vormen samen een complex, open en geconnecteerd voedselsysteem. Dat systeem raakt aan verschillende beleidsdomeinen en -niveaus en is ingebed in een internationale context. Het heeft impact op andere systemen, zoals energie, klimaat en economie.

Het voedselsysteem toont duidelijk een aantal kwetsbare plekken, zowel op economisch vlak als wat betreft ecologie en sociale aspecten. Systeemuitdagingen als klimaatverandering, voedselverliezen, een eerlijk landbouwinkomen, voedselongelijkheid en gezonde voeding worden het best op een keten-, sector- en disciplineoverschrijdende manier benaderd en aangepakt. Een eenduidige visie is een noodzakelijke eerste stap om het systeem duurzamer te maken.

Wat is onze gemeenschappelijke ambitie? Iedereen heeft er baat bij dat wij en toekomstige generaties gezond kunnen leven. We willen een maatschappij waarin alle kinderen en jongeren toegang hebben tot voldoende, gezond en duurzaam voedsel, en over de kennis en vaardigheden beschikken om gezonde keuzes te kunnen maken. Maaltijden moeten beantwoorden aan individuele noden en voorkeuren van mensen, en passen bij hun socioculturele en levensbeschouwelijke achtergrond. Het voedselsysteem moet zowel de draagkracht van de planeet respecteren als sociaal rechtvaardig zijn.

Een duurzaam Vlaams voedselsysteem moet uitgaan van de burgers, de economie, de landbouwsector, de omgeving en het klimaat. Dat betekent bijvoorbeeld dat een gezond en milieuverantwoord voedingspatroon wijdverspreid is en dat voedselverlies tot een minimum beperkt wordt. In de voedsel economie krijgt elke schakel, van boer tot bord, loon naar werken. De negatieve impact op milieu en klimaat wordt zo klein mogelijk gehouden.

Vlaanderen engageert zich om vanuit diverse beleidsdomeinen en stakeholders de krachten te bundelen tot een coherent voedselbeleid. De weg ernaartoe heeft nood aan een kompas, dat bovendien wordt aangevuld met continue feedback, zoals bij moderne GPS-systemen het geval is. Het traject kan worden bijgesteld op aangeven van alle weggebruikers. Er is ook nood aan tussenstops. Een ervan is de Vlaamse voedseltop in november 2022. Een goede ijking van het kompas helpt alle maatschappelijke actoren om zonder omweg en tijdig naar het einddoel te stappen.

Waarin ligt juist de meerwaarde van de voedselstrategie? Ze schept een kader voor beleid en actie, stelt een systemische aanpak centraal om leemtes, synergieën en onbedoelde of ongewenste neveneffecten aan te duiden, biedt structuur, experimenteer-ruimte en ondersteuning aan een veranderproces voor de lange termijn en geeft richting aan engagementen om door samenwerking ons voedselsysteem te verbeteren.

2 VAN INTERNATIONAAL TOT LOKAAL BELEID

“De Vlaamse voedselstrategie werkt niet in een vacuüm, maar bouwt voort op de inspanningen op internationaal, nationaal en lokaal vlak.”

De wijze waarop we voedsel consumeren en produceren, zal er in de komende decennia anders uitzien dan vandaag, net zoals we ook in de voorbije decennia evoluties gezien hebben. Vlaanderen moet daar als innovatieve voedselregio op inspelen. In de diverse schakels van de agrovoedingsketen gebeuren er al heel wat inspanningen richting duurzaamheid en innovatie. Elk beleidsniveau heeft zijn rol te spelen. De Vlaamse voedselstrategie werkt niet in een vacuüm, maar bouwt voort op de inspanningen op internationaal, nationaal en lokaal vlak. Tegelijk kan Go4Food een aanknopingspunt zijn om lokaal voedselbeleid te ontwikkelen.

De Europese Commissie lanceerde in 2020 in het kader van de Europese ‘Green Deal’ de ‘Van boer tot bord’-strategie voor een eerlijk, gezond en milieuvriendelijk voedselsysteem. De ambities van de strategie zijn vierledig:

- de milieu- en klimaatvoetafdruk van het EU-voedselsysteem verkleinen
- de veerkracht van het voedselsysteem vergroten
- voedselzekerheid garanderen, ondanks klimaatverandering en biodiversiteitsverlies
- een wereldwijde transitie leiden naar een duurzaam voedselsysteem, en daarbij ook nieuwe kansen aanboren die horen bij deze transitie

De Verenigde Naties organiseerden op 23 september 2021 een top over voedselsystemen. De internationale gemeenschap verzamelde best practices en werkte werkpaden uit om in de toekomst voldoende, gezond en duurzaam geproduceerd, betaalbaar en veilig voedsel te garanderen.

In België is de federale regering bevoegd voor een aantal belangrijke domeinen die verband houden met voedsel, waaronder volksgezondheid en voedselveiligheid. Het Federaal Voedselagentschap (FAVV) buigt zich over de veiligheid van onze voedselketen. De FOD Volksgezondheid werkt aan een nieuw Federaal Voedings- en Gezondheidsplan, waarin ‘gezonde en duurzame voeding voor iedereen’ een van de prioriteiten is.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest was in 2016 de eerste regio die in ons land een duurzame voedselstrategie opmaakte. De tweede versie van ‘Good Food’ verscheen in 2022 en streeft naar een beter voedingspatroon voor iedereen. Wallonië beschikt sinds 2018 over een voedselstrategie, genaamd ‘Manger Demain’.

Lokale besturen staan in voor het welzijn van hun burgers en voor duurzame ontwikkeling op hun grondgebied. Ze staan het dichtst bij de burgers, en voedsel is een perfect thema om een aantal milieu-, gezondheids- en klimaatthema’s voor hun inwoners concreet te maken. Zowel steden, gemeenten als provincies zijn in Vlaanderen actief in het opmaken van lokale voedselstrategieën. Zo pionierde Gent in 2013 met zijn voedselstrategie ‘Gent en Garde’. De VVSG ondersteunt de lokale besturen bij de opmaak en uitvoering van een transversaal en lokaal circulair voedselbeleid en publiceerde in 2022 daarover een kookboek en een engagementsverklaring.

Niet enkel beleidsmakers richten zich op de verduurzaming van het voedselsysteem. In de verschillende schakels van de agrovoedingsketen gebeuren er al heel wat inspanningen richting duurzaamheid en innovatie. Ook worden er initiatieven genomen om te komen tot ketensamenwerking zoals het transformatieproject “De voedingsketen verduurzaamt”. Dit project had als doel een brede en integrale aanpak voor het realiseren van een duurzaam landbouw- en voedingsstelsel te ontwikkelen. Hiertoe ontwikkelden de ketenpartners een strategisch plan waarbij werd verder gebouwd op de langetermijnvisieontwikkeling die eerder door ‘The New Food Frontiers’ uitgeschreven werd.

3 NAAR EEN GEDRAGEN, INCLUSIEVE STRATEGIE

“Alle maatschappelijke actoren moeten samenwerken om richting te geven aan een transformatieproces, dat in de loop van het proces nog kan worden bijgestuurd.”

Het voedselsysteem staat voor vele uitdagingen, zowel binnen als buiten het voedselsysteem, die onderling sterk verbonden zijn. De opmaak van een voedselstrategie vereist daarom een systeemaanpak. Alle maatschappelijke actoren moeten samenwerken om richting te geven aan een transformatieproces. Voortschrijdend inzicht stelt ons in staat om in de loop van het proces nog bij te sturen. Bij de opmaak van deze tekst werkten organisaties uit beleid, onderzoek, agrovoedingsketen en middenveld mee om zo een breed draagvlak te creëren.

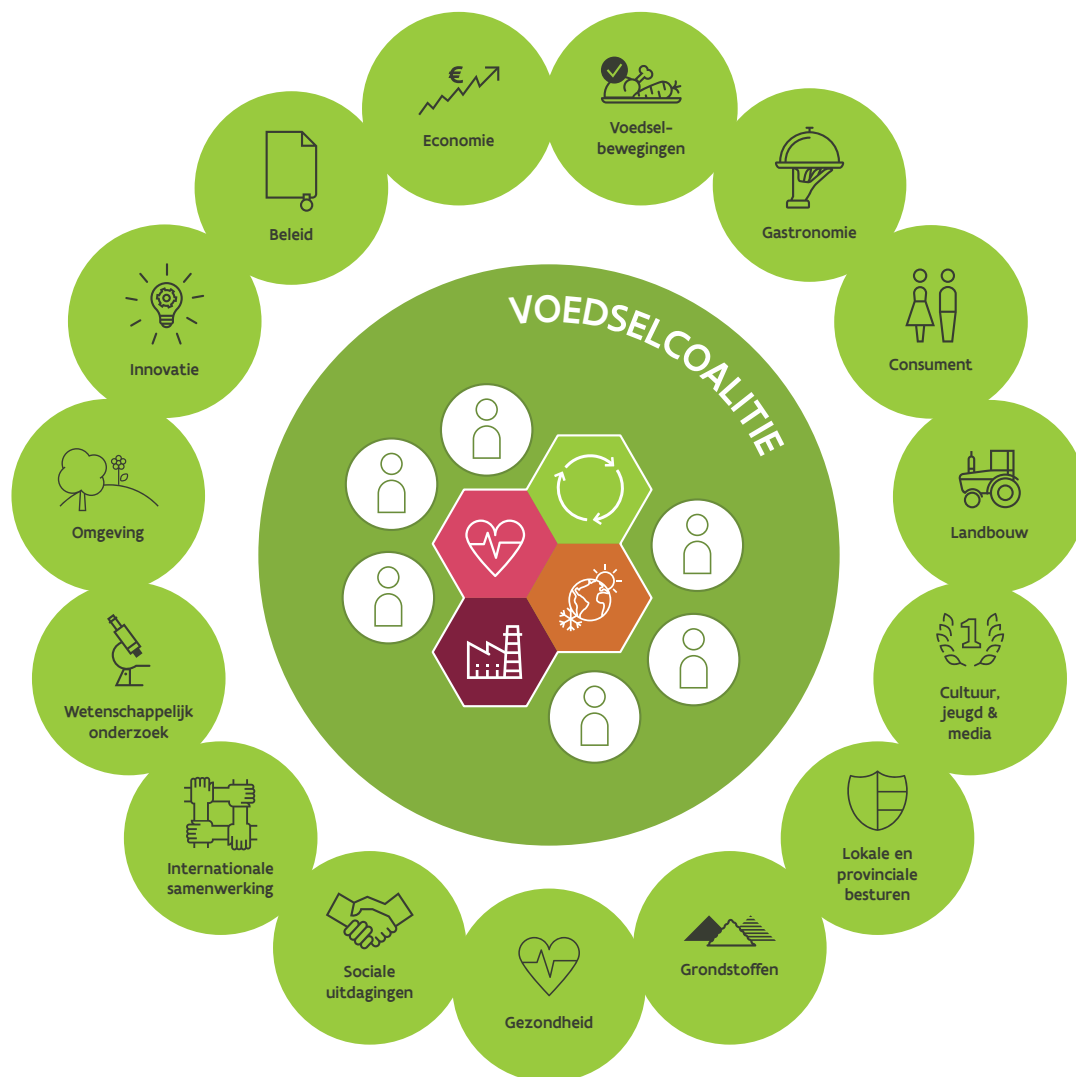
Binnen de Vlaamse overheid is het Netwerk Voedselbeleid opgericht om beleidsdomeinoverschrijdend samen te werken rond voedsel. Dat heeft geleid tot de ontwikkeling van ‘voedselwerven’: beleidsdomeinoverschrijdende samenwerkingen rond specifieke voedseltopics, die op innovatieve wijze en in nauwe samenwerking met stakeholders vooropgestelde doelstellingen proberen te halen. Ze komen aan bod in het rapport ‘Voedselwerven in actie’.

- Geïntegreerde onderzoeksagenda
- Integratie milieuverantwoorde voeding in voedingsdriehoek
- Geïntegreerde schoolaanpak
- Programma Voedsel+Land+Schap
- Vlaamse eiwitstrategie
- Strategisch plan culinair Vlaanderen & Vlaams Culinair Centrum
- Werkagenda voedselketen Vlaanderen Circulair
- Voedselomgeving
- Actieplan voedselverlies en biomassa-reststromen circulair
- Charter lokale voeding
- Lokaal en circulair voedselbeleid
- Strategische visie korte keten
- Strategisch plan biologische landbouw

De Vlaamse voedselstrategie verbindt de diverse werven, beleidskaders en stakeholder-initiatieven met elkaar en identificeert de op te vullen hiaten.

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 gaf een politiek mandaat om werk te maken van een sterk voedselbeleid. Gezond, duurzaam, voldoende en veilig voedsel aan een correcte prijs voor iedere schakel van de voedingsketen staat daarin centraal. Het Departement Landbouw en Visserij kreeg een leidende rol om de samenwerking met alle relevante beleidsdomeinen, -niveaus en stakeholders aan te gaan. In het najaar van 2020 riep toenmalig Vlaams minister van Landbouw en Voeding Hilde Crevits iedereen op om mee te werken aan een Vlaamse voedselstrategie.

Het Departement Landbouw en Visserij riep een voedselcoalitie in het leven om de voedselstrategie uit te tekenen en ook uit te dragen. De coalitie bestaat uit organisaties uit agrovoedingsketen, onderzoek, middenveld en beleid. Met deze partners krijgen de relevante thema's en waarden in het voedselsysteem een plaats aan tafel.

- Algemeen Boerensyndicaat (ABS)
- Agentschap Zorg en Gezondheid
- Belgian Feed Association (BFA)
- Boerenbond
- Bond Beter Leefmilieu (BBL)
- Comeos
- De Sociale Innovatiefabriek
- Departement Economie, Wetenschap en Innovatie
- Departement Landbouw en Visserij
- Departement Omgeving
- European Institute of Innovation and Technology FOOD (EIT Food)
- Fevia Vlaanderen
- Flanders' FOOD
- Groene Kring
- ILVO
- KU Leuven
- OVAM
- Platform voor Landbouw- en Voedingsonderzoek
- Pulse Transitienetwerk
- Rikolto
- Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)
- Toerisme Vlaanderen
- Universiteit Gent
- Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)
- Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP)
- Vlaams Instituut Gezond Leven
- Vlaanderen Circulair
- VLAIO
- VLAM
- VLM
- Voedsel Anders
- Wageningen UR

Om tot de voedselstrategie te komen tekende het Departement Landbouw en Visserij een plan van aanpak uit voor het proces en stemde dit af met de voedselcoalitie. De zes stappen zijn engageren, visievorming, exploreren, consolideren, opleveren en verankeren. Het externe bureau Möbius garandeerde een neutrale en professionele facilitatie van het stakeholdertraject. Een bredere groep stakeholders werd in het proces betrokken door terugkoppeling, waaronder het Platform voor Landbouw- en Voedingsonderzoek en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV).

Wetenschappers van de voedselcoalitie en beleidsmakers uit het Netwerk Voedselbeleid begeleidden het schrijfproces en waren de eerste kritische toets om tot een wetenschappelijke onderbouwde, inhoudelijke correcte en gedragen tekst te komen.

De Go4Food-oproep in de zomer van 2021 richtte zich als bottom-up-project van de Vlaamse voedselstrategie op voedselveranderaars met een beloftevol idee rond voedsel voor de toekomst. Op basis van de selectie ontstonden voedselafels, waarin voedselveranderaars steun kregen van leden van de voedselcoalitie in de vorm van hun expertise en netwerk. Vijf projecten ontvingen eind 2021 een eenmalige opstartsubsidie. Uit de projectoproepen rond de eiwitstrategie en samenwerking en digitalisering in de land- en tuinbouwsector werden twee extra projecten als inspirerende voedselveranderaars geselecteerd. De twaalf voedselveranderaars stellen hun resultaten voor op de Vlaamse voedseltop en komen aan bod in het rapport 'Voedselveranderaars aan het werk'. De voedselveranderaars leveren inspirerende ideeën aan voor een beter voedselsysteem in de toekomst. Geleerde lessen kunnen meegenomen worden in de verdere uitrol van de Vlaamse voedselstrategie.

- Platform rond dienstengebaseerde verdienmodellen voor sector van korteketenproducenten (UGent)
- Lokale community-based veredeling van nieuwe variëteiten zoals bataat, yacon en buitentomaat (Vives Hogeschool)
- Generation Food, pre-incubator met focus op ondernemerschap in duurzame voeding (Rikolto België)
- Matchmakingplatform rond innovatie en duurzaamheid voor boeren en retailers (Colruyt Group)
- Akkerdelen: bij teelten als quinoa en linzen kunnen consumenten tussen zaai en oogst al intekenen op een of meerdere oogstaandelen (Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant)
- Robin Food verwerkt voedselverliezen van lokale landbouwers, werkt samen met sociale economie en maakt gezonde voeding voor kwetsbare mensen toegankelijker (SAAMO Vlaams-Brabant)
- Carbon Farming: veetelers halen koolstof uit de lucht en binden die in de landbouwbodem (Colruyt Group)
- Voedselbosstrategie voor Vlaanderen (Food Forest Institute)
- Meer stedelijke schoolkinderen in contact brengen met de land- en tuinbouw (Inagro)
- Brood(doos)nodig pakt problematiek van lege brooddozen op school aan (Enchanté)
- CEMPA, microbiële eiwit als voedingrediënt lokaal produceren uit ethanol, een reststroom uit de staalproductie (UGent – CMET, Kemin Europa, ArcelorMittal en Bio Base Europe Pilot Plant)
- Connecting Pork & Fork, vereniging van producenten en verwerkers om de varkensketen via transparantie en data-deling op ecologische en economische wijze te verduurzamen (Vlaamse Producentenorganisatie Varkenshouders, Dekeyzer-Ossaer en Agfo-Made)

VOEDSELVERANDERAARS OP HET TERREIN

- Platform dienstengebaseerde verdienmodellen korte keten
- Samenwerking rond veredeling nieuwe lokale variëteiten
- Generation Food, pre-incubator met focus op ondernemerschap in duurzame voeding
- Matchmakingplatform retailer en landbouwers
- Akkerdelen, oogstaandelen in akkerbouw
- Robin Food, gedragen oplossingen voor voedselreststromen
- Carbon farming in de veehouderij
- Vlaamse voedselbosstrategie
- Meer stedelijke leerlingen bereiken met plattelandseducatie
- Broodloosnodig, aanpak lege brooddozen op school
- CEMPA, microbieel eiwit lokaal produceren uit reststroom ethanol
- Connecting Pork & Fork

WERVEN IN HET BELEID

- Geïntegreerde onderzoeksagenda
- Integratie milieuverantwoorde voeding in voedingsdriehoek
- Geïntegreerde schoolaanpak
- Programma Voedsel+Land+Schap
- Vlaamse eiwitstrategie
- Strategisch plan culinair Vlaanderen & Vlaams Culinair Centrum
- Werkagenda voedselketen Vlaanderen Circulair
- Voedselomgeving
- Actieplan voedselverlies en biomassa-reststromen circulair
- Charter lokale voeding
- Lokaal en circulair voedselbeleid
- Strategische visie korte keten
- Strategisch plan biologische landbouw

GEDRAGEN VOEDSELDEALS

- Vlaanderen als innovatieve landbouw- en voedselhub
- Samen werken aan eerlijke en echte prijzen
- Sociale distributieplatformen structureel uitbouwen, verankeren en transformeren naar voedselhubs
- Naar gezonde en duurzame voedselomgevingen in de Vlaamse publieke ruimte
- Gezonde, duurzame en betaalbare voedingspatronen aanmoedigen via diverse catering-settings
- Toegang van kinderen en jongeren tot voldoende, gezonde en duurzame voeding garanderen
- Onafhankelijk publiek expertisepunt voor integrale blik op voeding
- Agro-ecologie in het Vlaamse voedselsysteem: kansen stimuleren, hindernissen wegwerken
- Voedselstrategieën op lokaal, regionaal en provinciaal niveau
- Valorisatie van carbon farming in de agrovoedingssector via publiek-private samenwerking
- Werken aan de beschikbaarheid van voedselgrond

4 DE VOEDSELSTRATEGIE, EEN ROADMAP VOOR DE TOEKOMST

4.1 VIER STRATEGISCHE PIJLERS

“De roadmap is geen gedetailleerde blauwdruk voor de toekomst, maar biedt een gemeenschappelijk kader, structureert het veranderproces en mobiliseert actoren om samen met het beleid het toekomstperspectief te verbeteren.”

De Vlaamse voedselstrategie bestaat uit vier strategische pijlers, geïnspireerd op het Food 2030-onderzoeksbeleidskader van de Europese Commissie:

1. Gezonde en duurzame voeding voor iedereen
2. Voedselsysteem binnen ecologische grenzen
3. Voluit voor een veerkrachtige voedsleconomie
4. Voedsel verbindt boer tot burger

Onder deze vier strategische pijlers, centraal met elkaar verbonden om het belang van de systeemaanpak te benadrukken, is een roadmap uitgewerkt met 19 strategische doelstellingen (SD's). Onder de SD's zijn 98 werkpaden geformuleerd. De SD's vormen samen met de werkpaden de roadmap van deze strategie.

Om werk te maken van deze strategie initiëren we bij de lancering van de voedselstrategie ook enkele ambitieuze en impactvolle hefboomacties, zogenaamde 'voedseldeals'. Ze spelen in op vaak aangehaalde werkpaden (gedragenheid), dragen bij aan de realisatie van meerdere doelstellingen (impact) en er is nog geen volwaardig instrument of beleidsinitiatief dat erop focust (meerwaarde). Een aantal actoren uit de voedselcoalitie zijn ook bereid er hun schouders onder te zetten om zo concreet resultaat te kunnen boeken. De deals werden voorbereid en afgetoetst, op ambtelijk en politiek niveau, en met vertegenwoordigers van agrovoedingsketen, middenveld en onderzoek.

De roadmap is geen gedetailleerde blauwdruk voor de toekomst, met bindende doelstellingen rond voedselproductie en -consumptie. De roadmap geeft wel een integraal beeld van het voedselsysteem dat we voor ogen hebben, welke doelstellingen we willen bereiken en hoe we dat samen willen realiseren. Het biedt een gemeenschappelijk kader en een toekomstperspectief, en faciliteert en versterkt het engagement van organisaties en beleidsmakers om over thema's en beleidsdomeinen heen samen te werken.

We vertrekken bij de strategie niet van een leeg blad, want er gebeurt al veel op het terrein. De strategie gaat actief op zoek naar leemtes en wil de diverse strategische doelstellingen met elkaar verbinden. Daarenboven liggen niet voor elke strategische doelstelling of werkpada de hefbomen op Vlaams niveau.

4.2 SYSTEMISCH HART MET DRIE KAMERS

Elke systeemverandering heeft een kloppend systemisch hart nodig. Elk van de strategische doelstellingen komt in aanraking met of wordt doorbloed door dit systemisch hart. Het hart heeft drie kamers.

“Een effectief en inclusief veranderingsproces stelt de bestaande situatie en structuren in vraag en stimuleert opkomende initiatieven en praktijken.”

Kamer 1: Systemisch denken en handelen

We benaderen het voedselsysteem als geheel in plaats van te kijken naar aparte elementen, actoren of beleidsdomeinen. Daardoor ontstaat wederzijds begrip en synergie en kunnen we ervoor zorgen dat de verantwoordelijkheid voor verduurzaming van het systeem wordt gedeeld door alle betrokkenen. Bovendien wordt bij de uitwerking van acties steeds naar de impact op of samenhang met andere actoren, acties en doelstellingen gekeken.

1. We zetten in op horizontale en verticale beleids- en kennisintegratie.
2. We erkennen de rol van lokale besturen om de transformatie te versnellen.
3. We zorgen voor verbindingen, dialoog en participatie om oplossingen uit te werken en beleid te optimaliseren.

Kamer 2: Leren veranderen

Leren veranderen houdt in dat we erkennen dat veranderen vaak ongemakkelijk voelt en dat het een langetermijnproces is dat steeds kan worden bijgestuurd op basis van voortschrijdend inzicht. Een effectief en inclusief veranderingsproces stelt de bestaande situatie en structuren in vraag en stimuleert opkomende initiatieven en praktijken.

1. We voeren een beleid gebaseerd op feiten in de transformatie naar een duurzaam voedselsysteem.
2. We bieden ruimte voor en faciliteren proactief en doelgericht experimenteren en innoveren.
3. We monitoren en evalueren regelmatig de voortgang om een dynamisch proces te garanderen.

Kamer 3: Samenwerken over de grenzen heen

De uitdagingen voor het voedselsysteem overschrijden de grenzen van Vlaanderen. Ze zijn Europees en mondiaal en vereisen dus een internationale aanpak en uitwisseling.

1. We delen internationaal kennis en ervaring en zoeken samenwerkingsmogelijkheden.
2. We nemen deel en dragen proactief bij aan internationale coalities rond mondiale voedseluitdagingen.
3. We zetten in op duurzame internationale samenwerking.
4. We creëren beleidscoherentie en synergieën tussen het Vlaamse, Belgische en Europese voedselbeleid.

4.3 PIJLER 1: GEZONDE EN DUURZAME VOEDING VOOR IEDEREEN

“We stimuleren gezonde en duurzame voedingspatronen voor iedereen en nemen drempels weg voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie.”

SD 4: Gezonde en duurzame voedingspatronen als gezamenlijke missie

Met een ‘evenwichtig bord’ willen we een gezond en duurzaam voedingspatroon stimuleren bij elke Vlaming. De Vlaamse voedingsdriehoek vormt de basis voor een gezond én milieuverantwoord voedingspatroon. De economische en sociale component (leerlijke vergoeding voor producent, betaalbaarheid voor consument) verdient hierbij bijkomende aandacht. Het gaat om een collectieve verantwoordelijkheid van de hele keten en de verschillende beleidsdomeinen en -niveaus. De gezondheid van de mens is onlosmakelijk verweven met de gezondheid van dieren, leefomgevingen en ecosystemen.

1. We communiceren naar de consument en sensibiliseren over gezonde en duurzame voedingspatronen.
2. We werken een ketenbreed afsprakenkader uit waarin bestaande en nieuwe initiatieven worden opgenomen en samenwerking wordt gestimuleerd.
3. We maken deze missie breder gedragen door ook non-foodsectoren te responsabiliseren en de kennis over gezonde en duurzame voedingspatronen meer te integreren in relevante opleidingen.
4. We investeren in gezonde voedingspatronen als essentieel element in een preventief gezondheidsbeleid.
5. We nemen het One Health-principe op in de volledige keten en in het beleid.

SD 5: Voedselomgevingen creëren waarin gezonde en duurzame keuzes de gemakkelijkste keuzes zijn

Om gezonde en duurzame voedingspatronen aan te moedigen, moeten ze meer ondersteund en gestimuleerd worden via een aangepaste voedselomgeving. Dat geldt bijvoorbeeld op school, thuis, onderweg, op het werk, op restaurant en voor specifieke doelgroepen zoals ouderen.

1. We brengen voedselomgevingen en consumentengedrag beter in kaart door doelgericht onderzoek en monitoring
2. We scherpen de regelgeving aan en maken publiek-private afspraken op vlak van marketing, informatie en aanbod om gezamenlijk een gezondere en duurzamere voedselomgeving te realiseren.
3. We zetten in op wettelijke kaders, regelgeving en juridisch instrumentarium op verschillende beleidsniveaus om de voedselomgeving bij te kunnen sturen.
4. We hanteren een prijsbeleid dat gezonde en duurzame keuzes stimuleert.
5. We streven ernaar dat gezonde en duurzame voedingspatronen de norm worden in publieke gebouwen, scholen en overheidsinstellingen.
6. We onderzoeken effectieve labels en zetten ze doelgericht in om consumenten te helpen gezonde en duurzame keuzes te maken.
7. We versnellen de ontwikkeling van gezondere en duurzamere producten.

SD 6: Voedselongelijkheid bestrijden

Toegang hebben tot veilig en gezond voedsel is een basisrecht van iedere mens. We stimuleren gezonde en duurzame voedingspatronen voor iedereen en nemen drempels weg voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie.

1. We dringen voedselarmoede terug en voorkomen het probleem structureel door koopkrachtsverhoging van kwetsbare groepen.
2. We richten een gezonde en duurzame leef- en voedselomgeving in kwetsbare buurten in.
3. We versterken de rol van scholen als hefboom tegen voedselongelijkheid.
4. We maken het productaanbod in sociale voedselvoorzieningen gezonder en duurzamer.
5. We bouwen het bestaande netwerk van sociale distributieplatformen uit en versterken het.

SD 7: Een voedselcultuur nastreven waarin elke burger voedselgeletterd is

In de zoektocht naar manieren om mensen gezonder en duurzamer te laten eten, valt steeds vaker de suggestie om hun voedselvaardigheden te versterken. Mensen meer voedselgeletterd maken kan hen helpen om een levenslange bewuste en gezonde relatie met voeding op te bouwen.

1. We stimuleren van jongs af aan een integrale blik op voedsel via kwaliteitsvolle en aangepaste voedsel educatie, ingebed in een breder duurzaamheidsverhaal.
2. We bouwen verder aan een laagdrempelig en onafhankelijk expertisenetwerk waar de consument terecht kan voor objectieve informatie over voedsel in al zijn aspecten.
3. We ontwikkelen een brede strategie en instrumenten voor gedragsverandering rond de voedingsdriehoek en sleutelen levenslang aan voedselvaardigheden.
4. We brengen diversiteit in voedselculturen in Vlaanderen in kaart en stimuleren kruisbestuiving.
5. We ondersteunen middenveldorganisaties die werken rond voedsel als belangrijke intermediaire partners van het voedselbeleid.

4.4 PIJLER 2: VOEDSELSYSTEEM BINNEN ECOLOGISCHE GRENZEN

“We werken met alle actoren samen aan acties om het voedselsysteem koolstofneutraal te maken tegen 2050.”

SD 8: De omslag naar een circulair voedselsysteem versnellen

We versnellen samen de omslag naar een circulair voedselsysteem. We maken er een economisch succesverhaal van voor Vlaanderen en wapenen ons tegen grondstoffenschaarste en klimaatverandering. De werkagenda voedselketen, een partnerschap binnen Vlaanderen Circulair, zet bedrijven, overheden, kennisinstellingen, middenveldorganisaties en andere organisaties aan om concrete acties te ondernemen die bijdragen aan de ambities en werkpaden.

1. We maken optimaal gebruik van biograndstoffen.
2. We maken optimaal gebruik van voeding.
3. We maken optimaal gebruik van reststromen.
4. We zetten in op een duurzaam verpakkingsbeleid.

SD 9: Zorg dragen voor omgeving, bodem, biodiversiteit en dierenwelzijn

We zetten meer dan ooit in op de basiselementen waar een voedselsysteem op bouwt: een gezonde bodem en waterhuishouding, een leefomgeving die biodiversiteit stimuleert, een duurzaam voorraadbeheer van natuurlijke hulpbronnen en een constructieve landschappelijke verankering van onze voedselproductie. We houden hierbij rekening met de (lokale) ecologische draagkracht en dragen dierenwelzijn hoog in het vaandel

1. We zetten een beleidspad op lange termijn uit voor stapsgewijze en haalbare ecologische verduurzaming van de voedselproductie
2. We onderzoeken, ondersteunen en promoten biologische landbouw, agro-ecologische methoden en precisielandbouw en scheppen hier een beleidskader voor.
3. We streven naar een geïntegreerde landschapsvisie waarin de verschillende functies een plaats krijgen, rekening houdend met de (lokale) ecologische draagkracht.
4. We blijven dierenwelzijn op een haalbare manier verhogen en wenden systeemdenken en standaarden aan om een duurzame dierlijke productie te realiseren.
5. We zorgen voor een duurzaam beheer van de bodem, als basis van voedselproductie.
6. We zetten sterk in op het verder reduceren van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen en antibiotica in de voedselproductie.
7. We beschermen, herstellen en versterken de natuurlijke (agro)biodiversiteit en bevorderen het bestuiversbestand in Vlaanderen.
8. We bouwen duurzaam waterbeheer in onze voedselketen in.

SD 10: Een klimaatneutraal en klimaatslim voedselsysteem

We werken met alle actoren samen aan acties om het voedselsysteem koolstofneutraal te maken tegen 2050. We faciliteren klimaatmitigatie en -adaptatie en dringen samen de emissies in het voedselsysteem terug.

1. We faciliteren klimaatmitigerende landbouw en nemen drempels weg voor klimaatinspanningen en nieuwe methodes.
2. We faciliteren klimaatadaptieve landbouw en zetten in op klimaatrobuuste teelten en genetische diversiteit
3. We ondersteunen de productie van hernieuwbare energie en reduceren de energieconsumptie in de voedselketen.

SD 11: Ketenbreed voedselverliezen minimaliseren en voedselreststromen zo hoogwaardig mogelijk inzetten

We verminderen de voedselverliezen aan productie- en consumptiezijde. Dat draagt bij aan het voeden van een groeiende wereldbevolking, het verminderen van de druk op natuurlijke hulpbronnen, het realiseren van een circulair voedselsysteem en het tegengaan van klimaatverandering. De acties zijn opgenomen in het Actieplan Voedselverlies & Biomassareststromen Circulair 2021-2025.

1. We stimuleren samenwerking binnen productketens.
2. We zetten sectorspecifieke Target-Measure-Act-programma's op.
3. We dringen vanuit de keten voedselverlies terug bij de consument.
4. We schalen het sociaal circulair ondernemen rond voedseloverschotten op.
5. We ondersteunen de opstart en impact van voedselverliesinnovatoren.
6. We ondersteunen lokale besturen in hun lokale regierol rond het voorkomen van voedselverlies.
7. We stimuleren thuiskringlopen.
8. We herevalueren beleid dat onbedoeld voedselverlies of laagwaardige valorisatie in de hand werkt en sturen dit bij.

SD 12: De eiwitproductie en eiwitconsumptie verduurzamen en diversifiëren

Vertegenwoordigers van de agrovoedingsketen, kennisinstellingen en het beleid slaan de handen in elkaar om in te zetten op lokale, duurzame en gezonde eiwitten, van veld tot bord. Tegen 2030 willen we een duurzamere, diverse en toekomstgerichte eiwitvoorziening bereiken én de Europese zelfvoorziening in eiwitten verhogen. De werkpaden staan vermeld in de Vlaamse eiwitstrategie 2021-2030.

1. We zetten de verduurzaming van eiwitbronnen voor diervoeder voort.
2. We zetten de verduurzaming van de dierlijke productie voort.
3. We produceren meer plantaardige eiwitten.
4. We ontwikkelen innovatieve eiwitbronnen.
5. We stimuleren diversiteit in verwerking om tot diversiteit in aanbod te komen.
6. We streven duurzame eiwitconsumptie na.

4.5 PIJLER 3: VOLUIT VOOR EEN VEERKRACHTIGE VOEDSELECONOMIE

“Een veerkrachtig voedselsysteem vereist een eerlijke vergoeding voor primaire producenten en een correcte verdeling van de kosten en risico's over alle schakels in de keten.”

SD 13: Samenwerking en vertrouwen in de keten versterken

Een veerkrachtig voedselsysteem heeft nood aan transparante en innovatieve ketens, waarbij verschillende ketenactoren de krachten bundelen. Een hechte samenwerking en kennisdeling maakt het verschil als de keten onder druk komt te staan. Bijzondere aandacht gaat uit naar het versterken van lokale ketens en naar een betere positie van de primaire producent in de keten.

1. We stimuleren structureel overleg, kennisdeling en (coöperatieve) samenwerking in de keten.
2. We evalueren bestaande regelgeving en stellen nieuwe op om eerlijke ketens tot stand te brengen.
3. We versterken de positie van de primaire producent in de keten.
4. We promoten en ondersteunen korte en lokale ketens.

SD 14: Wendbaarheid versterken in een wereld vol verandering

We willen ons voedselsysteem weerbaar maken tegen langdurige (geopolitieke) conflicten, grensoverschrijdende plagen en ziektes en andere bedreigingen. We zoeken hoe we concrete handvatten kunnen ontwikkelen om ons voedselsysteem te ondersteunen in haar wendbaarheid ten aanzien van veranderende maatschappelijke verwachtingen en noden.

1. We ondersteunen de wendbaarheid van het voedselsysteem met toekomstgericht beleid en regelgeving.
2. We zorgen voor structurele financiering van onderzoek, innovatie en investeringen, specifiek gericht op een duurzaam voedselsysteem.
3. We stimuleren samenwerking en cocreatie tussen kennisinstellingen, bedrijven, overheid en burgers in de zogenaamde quadruple helix.
4. We ontwikkelen toekomstgerichte verdienmodellen.

SD 15: Een eerlijke prijsvorming voor de primaire producent realiseren

Een veerkrachtig voedselsysteem vereist een eerlijke vergoeding voor primaire producenten en een correcte verdeling van de kosten en risico's over alle schakels in de keten. Een systeemverandering biedt de kans om op doordachte wijze om te gaan met de kostenverdeling en -vergoeding van de voedselproductie en de bijkomende diensten die een voedselproducent levert.

1. We streven naar faire spelregels op Europees niveau.
2. We creëren prijstransparantie in de voedselketen.
3. We stimuleren een duurzame samenwerking met consumenten.
4. We verkennen een fairtradesysteem voor lokaal voedsel.
5. We vergoeden het leveren van maatschappelijke en ecosysteemdiensten.

SD 16: Kwalitatieve instroom van primaire producenten garanderen en hen een duurzaam toekomstperspectief bieden

Primaire producenten worden geconfronteerd met uitdagingen zoals inkomensonzekerheid, druk op de openbare ruimte, moeilijke instroom en welzijnsproblemen. We werken aan een beleidskader en context die zekerheid vooropstelt en complexiteit beperkt, risico's helpt opvangen en die innovatie aanmoedigt en ruimte geeft om te experimenteren en te ondernemen.

1. We verhogen het welzijn van primaire producenten.
2. We garanderen de beschikbaarheid van voedselgrond.
3. We maken het beroep van primaire producent aantrekkelijk.

SD 17: Tewerkstelling bevorderen doorheen de voedselketen

De voedselketen is nu al een zeer belangrijke werkgever in Vlaanderen, maar er is een grote krapte op de arbeidsmarkt. We kunnen nog meer doen om de juiste profielen te matchen met de juiste sectoren, opleidingen af te stemmen op vragen uit de sector en werkzoekenden te koppelen aan de vraag uit landbouw, voedingsindustrie, retail en horeca.

1. We verhogen de aantrekkelijkheid van de voedselketen als werkgever, voeren errond promotie en pakken knelpunten in tewerkstelling en opleiding aan.
2. We benutten het potentieel van de sociale voedsleconomie ten volle.
3. We verzilveren het potentieel van voedselinnovaties en voedselbelevingen voor nieuwe tewerkstelling.

SD 18: Vlaanderen culinair op de kaart zetten

Vlaanderen is befaamd op culinair vlak en dat werpt ook voor het toerisme zijn vruchten af. We willen Vlaanderen verder op de kaart zetten als gezellige, gastronomische, innovatieve en duurzame voedselregio. Toerisme Vlaanderen neemt dit op in zijn strategisch plan.

1. We bouwen een Vlaams Culinair Centrum uit.
2. We identificeren, ontwikkelen en promoten culinaire belevingen rond producten.
3. We promoten Vlaanderen internationaal als culinaire bestemming.

SD 19: Eerlijke en duurzame handel bevorderen

Vlaanderen heeft een open economie waardoor we onze verantwoordelijkheid rond onze internationale impact moeten opnemen. We dragen bij aan de verduurzaming en het eerlijk maken van internationale aanvoerketens, en nemen de consument mee in dit verhaal.

1. We verbinden hogere sociale en duurzaamheidscriteria aan internationale handel.
2. We zetten als Vlaanderen slim in op internationale handel met duurzame meerwaarde.
3. We nemen verantwoordelijkheid op voor duurzame en eerlijke internationale toeleveringsketens.
4. We sensibiliseren en stimuleren consumenten en bedrijven richting een meer eerlijke en duurzame handel.

4.6 PIJLER 4: VOEDSEL VERBINDT BOER TOT BURGER

“Consumenten willen weten wat er op hun bord ligt, waar het vandaan komt en hoe het geproduceerd wordt.”

SD 20: Verbinden van mens, natuur en voedsel

We willen de voeling van mensen met de oorsprong, waarde en impact van voedsel verhogen en mensen bewust maken van het belang van de open ruimte en natuur voor voedselproductie. We streven naar meer kennis over die verbinding, meer maatschappelijke waardering voor voedsel(producenten), maar ook naar meer welbevinden en beleving rond voedsel.

1. We zorgen voor verbinding via voedselambassadeurs.
2. We zetten lokale en regionale ruimtelijke vernieuwing in voor verbinding en beleving rond voedsel.
3. We waarderen primaire productie in al haar functies voor het brede publiek.
4. We doen aan participatieve burgerwetenschap om de burger dichter bij voedsel te krijgen.
5. We werken lokaal en regionaal samen rond voedselstrategieën en betrekken burgers en andere actoren.

SD 21: De ware prijs van voedsel in rekening brengen

Het prijskaartje van ons aangekocht voedsel houdt onvoldoende rekening met sociale, ecologische en economische langetermijngevolgen van productie en/of consumptie. Het zetten van de echte prijs helpt om voedselproducenten zo duurzaam mogelijk te laten produceren, helpt bewuste consumenten om het juiste product te kiezen en zorgt dat overheden op de juiste manier de economie en de systeemverandering stimuleren.

1. We analyseren en definiëren manieren om de ware prijs van voedsel door te rekenen en dragen dit uit naar andere lidstaten in de EU.
2. We maken de consument bewust van de ware prijs van voedsel.
3. We ontwikkelen een beleid dat het doorrekenen van de ware prijs ondersteunt en aanmoedigt, rekening houdend met kwetsbare groepen.
4. We responsabiliseren de hele keten bij de uitwerking en implementatie van de ware prijs van voedsel.

SD 22: Het vertrouwen van de burger in voedsel verhogen

Consumenten willen weten wat er op hun bord ligt, waar het vandaan komt en hoe het geproduceerd wordt. We streven naar een hoger vertrouwen door in te zetten op transparantie. Een veilige, gezonde en duurzame voedselketen is van belang voor iedereen.

1. We garanderen voedselveiligheid en traceerbaarheid en spelen dit uit als troef.
2. We meten inzicht en vertrouwen van burgers in voedsel en verhogen dit door sensibilisering en educatie

4.7 VOEDSELDEALS OF HEFBOOMACTIES VOEDSELSTRATEGIE

Op de Vlaamse voedseltop tonen we dat het menens is met het uitwerken van de voedselstrategie. We initiëren 11 voedseldeals van de Vlaamse voedselstrategie. Zij hebben het potentieel om impact te hebben op meerdere strategische doelstellingen en vullen leemtes die zich voordoen. Diverse actoren in het voedselsysteem engageren zich om eraan te werken. De deals zijn afgetoetst met de voedselcoalitie. In de komende maanden verfijnen we de voedseldeals en daarna kijken we of er bijkomende deals nodig zijn.

- Vlaanderen als innovatieve landbouw- en voedselhub
- Samen werken aan eerlijke prijsvorming en echte prijzen
- Sociale distributieplatformen structureel uitbouwen, verankeren en transformeren naar voedselhubs
- Naar gezonde en duurzame voedselomgevingen in de Vlaamse publieke ruimte
- Gezonde, duurzame en betaalbare voedingspatronen aanmoedigen via diverse catering-settings
- Toegang van kinderen en jongeren tot voldoende, gezonde en duurzame voeding garanderen
- Onafhankelijk publiek expertisepunt voor integrale blik op voeding
- Agro-ecologie in het Vlaamse voedselsysteem: kansen stimuleren, hindernissen wegwerken
- Voedselstrategieën op lokaal, regionaal en provinciaal niveau
- Valorisatie van carbon farming in de agrovoedingssector via publiek-private samenwerking
- Werken aan de beschikbaarheid van voedselgrond

5 DE VOEDSELTOP EN BLIK VOORUIT

“De voedseltop is geen eindpunt, maar een eerste mijlpaal in een traject naar een verdere verduurzaming van het voedselsysteem.”

Op de Vlaamse voedseltop op 29 november 2022 stelt minister Jo Brouns de voedselstrategie, inclusief doelstellingen, werkpaden en voedseldeals, plechtig voor. Op de dag zelf openen ook bedrijven en organisaties in het voedselsysteem hun deuren om te laten zien wat er al gebeurt op vlak van duurzaamheid en innovatie. Op 2 december vindt een stakeholderconferentie plaats waarop dieper ingegaan wordt op de strategie en de deals, en de voedselveranderaars hun resultaten voorstellen.

De voedseltop is geen eindpunt, maar een eerste mijlpaal in een traject naar een verdere verduurzaming van het voedselsysteem. De opmaak van de Vlaamse voedselstrategie was de eerste stap: een levend en dynamisch referentiedocument maken om richting te geven aan de rest van dit traject. Hoe zien we de verdere stappen?

In een volgende fase starten we met de uitvoering en realisatie. De voedseldeals die gekozen werden tijdens de opmaak van de Vlaamse voedselstrategie vormen daartoe een eerste aanzet van acties. Deze zullen eerst nog verder verfijnd worden vooraleer ze effectief van start gaan. Daarnaast is het van belang om ook in een goede borging en sturing te voorzien, zodat we de strategie verankeren en top of mind houden als referentiedocument. Hiertoe moeten een aantal zaken uitgewerkt worden in nauw overleg met de voedselcoalitie, die we actief, levendig en betrokken houden, en binnen het Vlaams Netwerk Voedselbeleid:

- Stappenplan op lange termijn
- Structurele verankering
- Hoe werken we de werkpaden verder uit? Zijn bijkomende deals nodig?
- Monitoring en evaluatie

We werken samen verder richting de volgende mijlpaal: het Belgisch EU-voorzitterschap in het eerste semester van 2024. We zetten voedselbeleid op de agenda en geven de discussie mee vorm over het nieuw wetgevend kader voor duurzame voedselsystemen in het kader van de ‘Van boer tot bord’-strategie, dat de Europese Commissie eind 2023 zal voorstellen. Bovendien organiseert de Vlaamse overheid in overleg met andere overheden een ‘Open food’-week waar voedselstrategieën en de nodige wisselwerking tussen beleid, onderzoek en praktijk centraal staan.

